

Glasilo Slovenske Krajine

NOVINE

Prihaja vsako nedeljo.

Cena na leto doma 10 din. ali 40 K. V Ameriko cena na leto 50 din. ali 200 K. Kam doma na eden naslov od deset falatov više hodi, dobijo naročniki i kalendar brezplačno.

„Vredništvo i opravništvo Novin je v Črensovcih, Prekmurje“.

Vrednik Klekl Jožef, vp. plebanoš v Črensovcih.

Rokopise i naročnino pošiljajte na uredništvo z opravništvo Novin v Črensovcih Prekmurje. Oglasi, (inserati) se tudi tu sprejma. Cena ednega kvadratnega centimetra za ednop en dinar (4 K.) za večkrat popust od 5% do 40%.

Što je brezvörec i što ne.

Sovražniki kršćanstva li nemrejo mirivati. Na vse načine si prizadevlejo, kak bi naše ljudstvo znorili, je okradnoli najdragšega kinča, šteroga jedinoga zvün maternoga jezika so ešče poherbali od svoji prednikov. Brezverci, liberali, demokratje, socialisti, komunisti, Sokoli i Bog zna kak se ešče vse imenujejo, vsi, vsi bi radi pridobili k sebi naše ljudstvo. Vsi tej, gotovo pa vsi njeni voditelji, ne vörjeje v Boga, konči zdjanjom nej, ne molijo nikdar, spödobni so nemoj stvari, ar pravijo, ka nemajo duše. Ali dušno vest pa ma vsaki človik i ona se vsikdar oglasi, gda što kaj slaboga, bošnoga napravi. Zato tudi tej ljudje nikdar nemaje miru, dušna vest ji peče. Da bi spoznali, da neso živina, nego da majo dušo, da je dušna vest ne drugo, kak boži glas, da bi se naj poboljšali, to neščejo. Zakaj ne? Ja Bog moj, te bi mogali pošteno živeti, te ne bi smeli greha delati, ne bi smeli v divjem zakoni živeti, ne bi smeli noriti; te bi morali priznati, da je Bog, je bo kaznivab. Što bo pa te lahko brez dela živo, što bo pa te smeo na račun sirmaškoga ljudstva masno plače vleči, što bo pa te se mastio od žilov našega kmeta. Znae, tej ljudje se bojijo poštenoga življenja, kak peklenšček križa.

Istina, majo dosta penez, dobro živijo od drugij trüdov, ali ravno to jim ne da miru, črv jim vrta v duši i zavoljo toga so to strašno nesrečni ljudje. — Ali ljudje so takši, da či so v nevoli, či sō nesrečni, bi radi bili, da bi se drugim tudi slabo godilo, da bi drugi tudi nesrečni bili. Vej znamo, da je ljudom duhi najslabše, on je najbolje nesrečen i zato se tak strašno trüdi, da bi druge tudi v nesrečo spravio. Ravno takši so tudi tej brezvörci vsi. To so ravno pomagaje peklenščekovi. Mogoče, bo se što smejao na to. Naj se smeje, kak se njemi je volja. Vej se pameten kršćenik ne bo smejao. On zna, da je Bog, ki dobro plačuje i slabo kaštiga i to vsakše dobro i vsakše slabo, najsi bo ešče tak malo. Smejali se bodo pa tomi brezverci, ar si s tem ščejo zatreti, pogasiti

pekočo svojo vest. — Znae zakaj majo vsi te slabi ljudje telko shodov, zakaj hujskajo na vse načine proti dobrim poštenim kršćenikom, zakaj izdavelejo po sili slabe novine, zakaj ščejo s silov potreti kršćanske orle i kšćanske stranke? Ob prvim zato: kak sem že pravo, da bi v nesrečo spravili dozdej ešče kelko telko srečne, vörne ljudi, ar je njüvo veselje to, či vidijo druge nesrečne. Ob drugim zato, da bi tak leži prišli do slave i časti po ramaj sirmaškoga delavnoga i kmečkoga ljudstva, da bi leži v kaonj vodi lovili, to je, gda bi ljudstvo tak zmešali, da ne bi znalo tudi ono ne ali je Bog ali ne, ali je ešče ljudstvo, ali že samo živina, da bi te oni lahko mirno sebe postavili na tronuš namesto Boga, da bi te ljudstvo nji molilo, i m d a r i v a l o. To zadnje ščejo dosegnoti, nikaj drugoga. Pa bi mo mogoče što pravo, da to ne istina, pa či bi bila, itak do toga ne bo prišlo. Drugi mi bodo pa pravili, da se zato ne tak nevarni vsi tej ljudje. Na priliko so ešče pošteti Sokoli, šteri včasi pogledneje v cerkev, so nešteti liberalci, demokratje, socialisti, šteri ne norijo, včasi tudi molijo, pa ešče kaj dobrog včasi napravijo. Ka pa ešče oni od verstvene stranke, bi pravo što, tej pa ešče k spovedi idejo, nešteti k obhajili itd.

Dobro naše prekmürskö ljudstvo, dobro prečti to, ka sledi, potem pa daj sosidi Nevine, naj tudi on čte, nato pa premišlajta kšit te zapeljivcov ljudstva i se čüditu nad nesramnostjov i slabimi nameni tej brezvörci na sveti so prodstojniki tak zvani slobodno zidarov ali framasonov. Ti framasonski prodstojniki majo svoje zveze, tak zvane framasonske lože. Največ jih je na Taljanskem, so pa tudi v drugi državaj, tudi v našej. Glavna loža pa je v Rimu. Tü delajo tej ljudje načrte, kak bi vničili kak najprej vero v sri ljudstva. Največe težave v tom hüdobnom nameni njim delajo dühovniki. Zato je telko blatenja, telko laži v vsej nekršćanski listij proti dühovnikom. Ti ljudje, tej framasoni so povzročili svetovno vojno, da bi tak s trpljenjom, sirmaštvom v strgali ljudi od

Boga. Vej pa vidimo, da so to tudi nekoliko dosegnoli: znamo, da je po svetovnoj vojni dosta več nepošteni ljudi. Kelko ji je mrmralo med bojnov proti Bogi: či bi bio Bog, bi ne dopüsto tak strašno trpljenje ljudstvu itd. V tej framasonski ložaj se davlejo navodila i navuki za agente, štere majo razposlane po celomsveti, tü odnet jim zapovedavlejo, kak naj delajo, da si leži dobijo ljudstvo. Pri tom svojem deli se pa ne sramüjejo posluževati si najsvetejši sredstev, najlepši škeri, le da si pridobijo nevedno ljudstvo. Zgodilo se je že, da so socialistični poslanci pred volitvami začnoli svoje shode s „Hvalen bojdj Jezus Kristus“, majo tudi shode pred cerkvjov; zgodilo se je čilo, da je na Franeoskom nekši liberalni agitator indri noštee meti shoda pred kmetiskim ljudstvom, kak v štali ar, je pravo, da se je Jezus tudi v štali narodo. Sam je pa bio največši brezvörec. Tüdi majo tej ljudje vsakojacka imena, deajao vsakojacke stranke, da bi tak več ljudi dobili. Ne pravimo, da so vsi ljudje pri tej strankaj že brezvörci. One. Niti toga ne vejo, zakaj se te stranke. To znao samo največši voditelje tej strank, kakši namen ma stranka, včasi pa tudi te ne. Očivesno se vidi to tudi pri nas. Gda se ide za kakše verske stvari, te vse stranke: liberalci, demokratje, socialisti, komunisti, vsi, vsi idejo proti kršćanskoj stranki. Pred volitvami obečavlejo vse mogoče dobro, vsikdar kaj novoga; pa jim ljudstvo vörvle, pa ji vali; gda pa prideje v parlament, te se pa smejejo iz noroga ljudstva i delajo ravno naopak, kak se obečali. — Tak pride do toga, da ešče tisti človek, šteri niti ne misli, sliži tem ljudem. Na priliko se najde kakši slab človek ali pa tudi pošten Prekmurec, šteri zlekka vörvle vsakom i da svoj votum ali glas za liberalce, ali domokrate ali socialiste ali samostojneže ali tudi za verstveno stranko. Je Prekmurec, šteri se vpiše k Sokolom, je šteri si naroči slabe časopise: Domovina, Kmetijski list, Jutro, Tabor, Samouprava, itd. Vsi takši ljudje pomagajo tiste stranke, štere vodijo brezvörci, tej brezvörci pa dobijo navuke od framasonski lož, štere podpirajo židovje s svojimi penezi i

Podlistek.

Kmetijsko poučno potüvanje po Srbiji.

Pise: Bejek Štefan, Krog.

Na železnici proti Belgradi je pred nami eden vlak s tira spadno, tam smo pred njim na kolodvoru ga mogli čakati prek tri vöre, bliže proti Belgradi je pa bio pod železnicov stari leseni most, jako slab, to je znamenje, ka že novoga trbej, tam nas je strojevodja tak pomali in previdno pelo, kak da bi rasli prek njega, končno smo se pa tudi v nekaj nevarnosti, vendar srečno pripeljali nazaj v našo lepo Jugoslovansko prestolnico, pozno večeri v Belgrad.

Na kolodvoru smo malo počakali, da so nas razdelili, se zbrali i šli nam v odmerjena hotelska prenočišča, potom pri šli k banketi, na čeli g. ministrov Pašića, Pucla in g. mestnoga župana. Med navdušenimi govori ministra poljoprivrede (pojedelskoga) g. Pucla, in g. mestnoga župana za povzdigo naše mlade nove, ali bolje rečeno stare na novo združene države, so kupice večkrat zožvenketale in živijo klici so povzdigovali bratsko ljubav, naslednje smo se

bratsko poslovili i odišli spat. Na drugi den smo si ešče bole na tenko ogledali cejlo mesto Belgrada, samo žalibeg jako površno, ar je mesto zato itak prevelko, ka bi je eden den natančno lejko sprehodili spregledali, celo pa gde je dosta ljudi. Ogledali smo ešče bole natančno trdnjavo i okolico. Tam je bio z nami Srbski častnik, kapetan dr. Dobrovoslav Todorović, on se je preobleko v civilsko obleko, i je po cejloj Srbiji tudi hodo z nami. Gda smo prišli nazaj v Belgred, so ga njegovi prijatelji spitali, kot si bio? On jim je pa odgovarjao, „kod raje,“ (za rajo namreč zovejo Srbske kinete ali kmečki stan). On nam je v Belgradi vse razkazao i razložo kak prle v Srbiji. V muzeji smo vidli vnogo imenitne starine skoro vse Jugoslovanske in Balkanske Slovanske narodne noše, itd. tam sva dva tak dugo ostala in pregledovala, da so drugi tovariši že tak daleč odišli, da sva je komaj dojšla i najšla. Parlamente smo si tudi ogledali staroga i novoga. Poglednoli tudi Konak, Kraljeve zgradbe, staro in novo, ki so jako lepe. Katholiško cerkev smo tudi vidli, ki je brš samo edna v Beogradi. K obedi smo pa šli v hotel „Triglav“ že precu pozno. Po poldnevi pa za spomin prebirali i küpovali razglednice, čakali na fotografije, ar so nas v

dosti mesti fotograferali i so še ne bile zgotovlene.

Meo sem priliko opazovati kak v Belgradi tak tudi dale notri v Srbiji, ene posebno poštenost Srbske dece, tam so skoro pri vsakoj bauti zvünaj vrat rastavljene posode z raznovrstnim sadjom, nej dabi tisto sadje što stražo pa vendar se ga niden tepeš ne dotekne, pa tudi vsa deca vse pri miri püsti, potepačov sam sploj nindri nej vido nikdi po cesti pohajkovati ali celo, gde kaj razbijati. Gledali smo tudi, gda smo šli proti večeri na kolodvor, mlade Srbkinje, štere so na trgi (placi) sede, mele sadje na prodajo i zraven tudi prele ene predivo druge ovčjo vuno, pa ene so sadje mele tudi od zajaj za sebov, pa je nikaj nej bilo nevarno, da bi kakše dete kaj popadnoli in bežalo.

Na kolodvor je prišlo več gg. ministrov in gg. poslancov, da so se poslovili od nas in tak smo se odpeljali sprijetnimi spomini prek po Horvackom domo mi gornji Slovenci, nad Zagreb, Zuanimost, Celje, Pragersko v Maribor i tak domo.

(Konec)

šterim prvi, največji i edini cio je, vničiti vero, zatajiti Boga.

Zato se vojskujete v vsakoj državi kršćanske stranke proti vsem tem strankam, zato so duhovniki vsi v kršč. stranki, zato da vsaki pameten človek votum na kršč. stranko. Kršćanska stranka pri nas je pa samo edna, to je slovenska ljudska stranka ali kmečka zveza. Vse druge stranke i k njim spadajoči ljudje so posredno ali neposredno proti veri, proti Bogu, proti svoji duši i tak proti sebi samomi. Jeli ka mo ed toga tudi ednok račun dávali, jeli smo podpirali bože protivnike ali nej? Zato pazimo, da se ne zapelamo.

Uradna naznanila.

Onim, ki se ščejo v Ameriko seliti naznanja okrajno glavarstvo pod št. 1/131 L. 1) da za leto 1922. i 1923. se jih je že teliko zglasilo za izselitev, kelikim Amerika dovoli v svojo zemljo priti. Nanovo se zato ničče ne more sprejeti (izvzemši, če bi što priglasenih odstopo od potovanja, lejko novi pride na njegovo mesto. Op. vr.); 2) da vsi tisti, ki se ščejo v Ameriko seliti, naj si tečas ne jemljejo potnoga lista (šifkarte) dokeč nemajo dovoljenja od policije v Soboti i podpis amerikanskoga konzula, ar brez toga dvojega karte nikaj ne valájo i majo same zobstonske stroške.

Glasi.

Slovenska Krajina.

Dolnja Lendava. Da je naša vlada od ene strani pobijali dragočo z vsov energijov, od druge strani so ravnoč te naši krčmarje začneli najbolj navijati cene. Novi mošt so kupovali po 12—14 K. tržili so ga pa v svojih gostilnáj po 40 K. Oblast se je enkrat zdramila i previdila, da to tak dale ne more iti, mogla v mes posegnoti i to je učinila upravičeno in energično. Dolnjelendavski krčmarje so te dni bili vsi kaštigani pri sodnji zavolo navijanja cen. Kaštiga se glasila na penezno kaštigo od 16000 K, pa do 2000 K, zapor pa od 1—6 dni. Ništernim krčmarom je oblast tudi zapečatila mošt, da so ga ne smeli tržiti. Sodbo je potrbilo tudi mariborsko okrožno sodišče. To naznanje tudi drugim krčmarom, šteri ščejo samo fal kupivati i potem drago odavati. Za pravičen dobiček smo nikomi ne nevoščeni i njemi ga tudi želemo. Vsaki trgovec more z nekšim dobičkom delati, ovači ne bo mogao izhajati. Ka je pa preveč je preveč i kaštige vredno.

Nova gospodarska železnica se bo delala od D. Lendave do Dobrovnika. Železnico so že začnoli meriti. Ne si trbej misliti na kakšo železnico, gde mo se lahko vozili, ne. To bo samo takša mala poljska železnica, na šteroj do naša drva i les vozili z kobiljanske, dobrovnčke i bukoviške gošče v Zagreb i dalje. Ide se za eksploatacijo gošč naše Slovenske Krajine. Graditev železnice je prevzela nekša zagrebačka družba. Da to podjetje ne bo delalo v korist Prekmurja, je lahko vsakšemi jasno. Dokeč do naš les i naša drva velekapitalisti z velikimi dobički izvažali v druga mesto, boš ti prekmurec lahko sedo pri mrzloj peči i če de ti trbelo stavbeni les za hrambo, lahko hodiš od Poncija do Pilata, dokeč ti usmiljeno nakaže agrarna reforma en borič ali hrast za drage peneze. Prle je pri nas ne bilo gospodarske železnice i ne agrarne reforme, bilo je pa za dosta drv i potrebno lesa. Zdaj pa bo vse, samo ti prekmurec, ne boš meo nič.

M. Sobota. Poljska Gospodarska Banka (Mezőgazdasági Bank) se je združila z Slov. Bankov. Toj more prek dati 3/4 svojih akcij, vlagatelje, (ki majo peneze notri) pa dobijo do 1919. dec. 31. vložene peneze samo do polovice vž, polovico do kvarni. Ki so kesnej dali notri peneze, vse vždobijo. Do toga žalostnoga sklepa je prišlo, ar so liberalni finančni ministri ne šteli dovoliti, da bi si banka na Vogrskom vložene peneze smela domo prinesiti i tu dati štemplati. Drugi zrok je pa tudi, ka je banka mogla vladnoga komisara zdržavati, brez šteroga bi lejko bila i toga drago plačivati. Komisar té banke so bili Anton Koder kral. notariuš. Največši zrok prepada je pa to, da so vogrski penezi strašno spadnoli i tak niti deseti del tam vloženi penez ne mogoče v naših penezaj nazaj dobiti. — Gref Szapary Ladislav, veleposestnik so prišli svoje imanje gledat i je odavat, na koj so dobili od ministerstva dovoljenje. —

Fokovci. Pri kopanji krumplov sta se pijaniva Lapiščak Števan i Gorza Števan tak svadila, ka je toga drugoga te prvi z metikov k smrti bujo.

„Oslobodjenje“ se den za dnevom zvršava v našoj lepoj Slovenskoj Krajini. Junaki oslobodjenja što drugi bi mogli biti, kak patentirani sokoli — demokratje. V Soboti so oslobodili „iz pod madjarskoga jarma“ bivšo kasino, sledkaršjo čitalnico. Kak list „Slovenec“ piše, so Kodra notariuša bogajoči ljudje (liberalci — sokoli) ne v čitalnici, nego v krčmi držali spravišče, drugim kotrigam pa to spravišče ne tak naznanili, da bi mogli priti na spravišče. Tu so te sami sokolje sebi, sobočkomi sokolskomi društvi zglasali čitalnice pohišstvo v pol milijon koron vrednosti. To je tisto oslobodjenje, od šteroga tak lepo zna gučati pri sokolskih slavnostej Koder. Oslobajamo se mi od naših penez, naše vrednosti, naših pravic, mi postajamo den za dnevom siromaškejši, „osloboditelji“ pa bogatejši i debelejši. Jeli ka je tak! Edno je sreča, ka pri toj meštiji so voditelje Sokoli. Oni se tu najbolje vžrazmijo.

Država.

Vera. V našoj državi je največ Pravoslav-nij (5.60 milj.), potem Katoličanci (4.80 milj.), Evangeličanci (0.21 milj.), Muslimani (1.40 milj.), Mojsijevci (0.06 milj.), Pravoslavni so po večini Srbi, katoličani pa Slovenci i Horvatje. Druge vere so raztepene.

Na račun vojne odškodnine smo dobili iz Nemčije 35 lokomotiv (peči); 50 polniških vagonov i vnoge materijala za telegraf i telefon. Zdaj te znamkar mi tudi dobimo v Črensovec že davno plačani telefon.

Vučitele v Medjimurji, ar so ne šteli iti na liberalno vučiteljsko spravišče, začnejo liberalci preganjati. Na Horvackom so pač ščista pedivjali liberalci. Prepovedali so v Šolaj Marijine družbe, niden vučenik ne sme biti orel, vsaki samo more biti Sokol, kršćanske vučitele premešćavajo itd. Le kúhajte si župo, ve te je vročo požirali pa ešče kak.

Svet.

Kelko so stare dopisnice? Dopisnice (karte) so stari komaj 41. let. Prve so bile izdane v Austriji 1. oktobra 1869. V trej mesecaj je bilo zdanij 3 milijone.

Očovje velikj mož. Vsi velki mošje se bili skoro iz prostoga stanja. Virgilov oča je bio sluga in rob. Washingtonov oča je bio farmar. (kmet) Shakespeareov oča je tržo z drvami. Demostenov je bio kovač. Kolumb je bio sin tkaoca itd.

Naj starejši zdravnik na sveti je bio Egipčan J-em-Hetep, šteri je živo okoli 4500. let pred Kristušom. Meo je pred ljudmi velko poštenje, po smrti so njemi izkažovali božo čast in ga zakopali poleg kralja.

V Južnoj Ameriki je bio veliki potres. Najbole je poškodovano glavno mesto Čile, Santiago. Više 1000 ljudi mrtvi, vnoge jezero jih je pa brez strehe, ar so se njim hiše sporušile.

Domača politika.

Belgrad. V zakonodajnem odbori se je vršila 13. nov. jako burna seja, Radikali i demokrat se tepejo, po šterih volji bi se naj ravnalo v tom odbori. Na dnevnom redi je bila debata o uradniškom zakoni. Vlada je predlagala, da se naša narodnost naj zove srbo-hrvaško-slovenska. Posl. Angjelič je pa predlagao naj se zove jugoslovanska. Oba predloga sta bila odbita. Sekcija zakonodajnoga odbora bo zdelala drugi predlog. — Kak čijemo, pravosodni minister Dr. Marković bo odstopo zato, ar je njegov predlog o sodnikih i odvjetnikih ne bio sprejeti. — Delegati Hrvatskoga bloka so prišli v Belgrad, da se bodo razgovarjali z parlamentarnimi klubi. Pričakuje se, da hrvatski blok končno zapusti svojo pasivno politiko, štera je prinesla telko nesreče. — V parlamentu je bio sprejet predlog 800 milijon din. kredita za vojaške potrebine. To kaže, da se bole na boj pripravljamo, kak na mir. — Meja v Prekmurji je določena definitivno. To je poročao Dr. Ninčič naš zvžnešnji minister. Dobo je poročilo, da je poslaniška konferenca 10. nov. odredila mejo v Prekmurji poleg tri-nonske pogodbe. Ostane meja teda tak, kak je zdaj določena.

Svetovna politika.

Orientska konferenca v Lausanni je odgodena na 20. t. m.

Türki se pripravljajo dale na boj. Vnogo konjenice i pešadije so spravili vküper okoli Carigrada.

Med Jugoslavijov i Vogrskov se začnejo znova gospodarska pogajanja dec. meseca.

Rusijo bo zaslopao na konferenci v Lausanni sam Čičerin.

V Tripolisi so se Arabci zbuntali proti Italijanom. Zaseli so vsa važnejša mesta. Vnogo italijanov so pobili ali zgrabili.

Kaj zahtevajo Türski kemalisti? Zastopnik kemalistov v Carigradi je prekdao noto francuskomi generali, v šteroj türki zahtevajo: izpraznitev Carigrada, v zapadnoj Trakiji naj bode plebiscit, to je ljudsko glasovanje, kama naj pripada te del Trakije. Revidirati se mora sirska meja, Grčija naj plača Türkom vojno odškodnino 6 milijard zlatih frankov. Zdaj pa Türki diktirajo mir!

Pošta.

Vogrinčič Marija. Cankova. Na Talijan-sko več ne pošiljajte Novin, zato ka njim je ne dajo čteti.

Dr. Sedlaček

okrožni zdravnik

se je stalno naselo v Radincih
in ordinira dnevno v hiši g. Jurkoviča.

Alojzij Belšak

logar na veleposestvi v Mačkovcih
ma k o d a j i vekšo vnožino krumpišov.
Cena po dogovori.

Kraljevski notariuš v Dolnji Lendavi sprijme edno služeečko deklo za razna hišna dela.

Proda se posestvo

obstoječe iz 2 i pol plüga gošče, 3 plüge druge zemlje z delnim gospodarskim poslopjom. Cena cilo nizka. Pojasnila dá Slovenska banka podružnica Dolnja Lendava, gde se dobi lahko tudi posojilo na kupčijo.

Seno, slamo, drva, premog, žito, krompir, sadje in druge deželne pridelke kupuje in prodaja
ANDREJ OSET Maribor,
Aleksandrova cesta 57. Telefon šte 88.

Singer-mašini za šivanje.

Amerikanski Singer šivalni stroji
dobijo se za Prekmurje

v trgovini

BRATA BRUMEN
MURSKA SOBOTA

Cerkvena ulica 192. (poleg bivojve)

Dobijo se tudi Singer igle, olje, konci, nadomestilni deli itd. (šivalni stroji za sabole, šujstre i za familije).

Odavle se na rate (24 mesecov).

Singer šivalni stroji BOURNE & Co.
New-York.

Podpirajte Novine!